

FİLOLOGİYA ELMLƏRİ

UOT:82-09.

VALTER SKOTTUN YARADICILIĞI

Həmid Abbasov Camal oğlu
Gəncə Dövlət Universiteti
gceferova@rambler.ru

Xülasə: Tədqiqar işində dünya şöhrətli şotlandiyalı yazıçı Valter Skottun yaradıcılığı tədqiq olunur. İlk vaxtlar V.Skott folklor toplayan, publisist, jurnalist, təcüməçi kimi fəaliyyət göstərsə də 1814-cü ildə "Ueverli" romanı çap olunduqdan sonra o, məşhur və istedadlı yazıçı kimi tanındı. İ.Hötenin "Minna fon Belinhelm" romanını ingilis dilinə tərcümə etməsi ilə onun həm də istedadlı tərcüməçi olduğu sübut olundu.

Açar sözlər: Valter Skot, yaradıcılıq, janr, romantik şair, istedadlı təcüməçi

Ключевые слова: Вальтер Скот, творчество, жанр, романтический поэт, профессиональный период

Key words: Valter Scott, creation, romantic poet, professional translation

İyirmi beş roman və rəngarəng janrlarda yazılmış çoxsaylı əsərlərin müəllifi olan V.Skott ingilis romantik şairi C.Bayrondan sonra ilk dəfə olaraq öz azadlığı uğrunda silaha sarılan xalqın qəhrəmanlıq mübarizəsini təsvir etmişdir. Müxtəlif cəmiyyət zümrələrinin həyatı və məişətini öz əsərlərində təsvir edən V.Skott yaradıcılığında milli kolorit çox güclüdür

Şotlandiya əsilli bu ingilis yazıçısı dünya ədəbiyyatı tarixinə tarixi romanlar yaradıcısı kimi daxil olur. V.Skott 1790-cı illərin sonlarında fəaliyyətə başlamış, 1800-ü ildə isə o artıq tərcüməçi, jurnalist, folklor toplayan, romantik roman və balladaların yaradıcısı kimi tanınır. Onun tərcümə üçün seçdiyi əsərlər diqqəti cəlb edir: O, İ.Hötenin "Hets fon Berlinhem" tarixi romanını tərcümə etmişdir. 1814-cü ildə isə V.Skott dünya şöhrətli yazıçıya çevrildi. Bu onun ilk romanı "Ueverli" romanı nəşr edildikdən sonra baş verdi. Bu romandan sonra bir-birinin ardınca onun iyirmi beş romanı, ikicildli "Şotlandiya tarixi" əsəri, çoxcildli "Napoleon Bonapartın həyatı", bir neçə hekayələr, pyeslər, poemalar məcmuəsi, müəllifin 1814-1831-ci illər on yeddi il ərzində yazdığı əsərlər çıxdı. Bu şotlandiyalı sehrkarın yaratdığı çoxsaylı obrazlar öz poetikliyi və canlılığı ilə oxucuları ovsunladı və təsvir olunan hadisələrin miqyasına görə hətta fəildinqlə müqayisədə heyratə səbəb oldu.

Onun hər yazdığı yeni əsər o saat başqa dillərə tərcümə olunurdu. Onun Avropa tarixi fikir, ədəbiyyatı və sənətinə təsiri çox böyük idi. (Reizov B.Q.)

V.Skottun "ona qədər mövud olmayan tarixi roman janrını yaratması pərəstişkarlarını heyran edirdi" (V.Q.Belinski)

V.Skott yaradıcılığının və dünyagörüşünün əsasını dörd əsr yarımdan çox bir müddətdə iqtisadi cəhətdən daha güclü olan İngiltərənin iqtisadi və siyasi zülmünə qarşı mübarizə aparan Şotlandiya xalqının milli-azadlıq mübarizəsi təşkil edirdi. V.Skott yaşadığı dövrdə Şotlandiyada kapitalizmlə bərabər patriarxal və feodal təsərrüfat münasibətləri də mövcud idi.

XIX əsrin 10-20-ci illəri ingilis və fransız rəssamları, yazıçıları, tarixçiləri, mütəfəkkirləri tarixi inkişaf qanunları üzərində baş sınırdılar: buna səbəb onların 1789-cu ildən 1814-cü ilə qədərki dövrdə baş verən ictimai iqtisadi inkişaf, siyasi burulğanlar və inqilablar idi.

XIX əsr həm də kütlələrin sosial-siyasi cəhətdən püxtələşməsi əsri hesab edilir. V.Skotta qədər “Şekspir və İ.Hötenin tarixi dram ya- ratsalar da kütlələrə demədikləri tarixi nöqteyi nəzərdən yeni fikirləri o öz əsərləri ilə deyirdi” -i (A.S.Puşkin)

V.Skottun yaratdığı tarixi roman əvvəlki dövrər ədəbi prosesinin bədii metod və priyomların davamı olmaqla ingilis və dünya ədəbiyyatı tarixində sənətin və tarixi elmlərin bədii sintezi idi. Berns, Vords- vort ,Bayronun irəli sürdükleri yeni kriteriyaları mənimsəyərək V.Skott öz romanları ilə tarixi həyatın şəxsi həyatla əlaqəsi məsələsini həll et- miş və bununla da , V.Q.Belinskinin təbirincə, “ən yeni Avropa sənətinə yeni inkişaf istiqaməti verdi...”

XVIII əsr maarifçilərinin rasionalizmini və onların insan təbiəti haqqınakı fikirlərini inkar edərək V.Skott öz tarixi romanlarında əvvəlki dövrlər ingilis və Avropa cəmiyyətləri siniflərinin həyatı, məişəti və mənəviyyatını təsvir edirdi. Bununla da o, müasiri olduğu dövrün çox sayılı sosioloji, mənəvi, sosial ədalət və s. problemlərinə toxunaraq ölkələr arasına möhkəm sülh yaratmağa çağırır, ədalətsiz müharibə qızıq dırncılarını mühakimə edirdi.

O. Balzak bir yenilikçi sənətkar kimi V.Skott haqqında yazırdı:” V.Skott roman tarixini fəlsəfə səviyyəsinə qaldırı...O keçmişin ruhunu gətirərək dramı, peyzajı, təsviri, dialoqu birləşdirdi, möcüzəli və gündəlik həyat hadisələrini də bura əlavə edərək poeziyanı ən adi ləhcələrin köməyi ilə zənginləşdirdi”.

V.Skott o dövr üçün yenilik sayılan tarixin həlledii anlarında , hər hansı xalqın və ya millətin taleyi həll olunan anlarda xalq kütlələrinin rolu haqqındakı fikri inkişaf etdirirdi, xalqın qayğısını çəkən və qeydinə qalaraq müdafiə edən insan surətlərini romana gətirir (Robin Roy, Mer Merriliz, Robin Qud). V.Skott əsərlərinin poetik uğurlarının sirrləri qılınç , qalxan, döyüş ləvazimatlarının tərənnümündə yox, kəndli sinfi həyatının dəqiq əks olunmasındadır”.

V.Skottun tarixi romanlarının özünəməxsus kompozisiyası yazıçının tarixi prosesi yaxşı dərk etməsinin sübutudur. Adətən onun qəhrəmanlarının taleyi əsərdə təsvir olunan inqilab, üsyan, buntla əlaqədardır. Onun hər bir personajı hadisələrin sürətli inkişafı axınına düşür. Bu hadisələrin gedişi sosial mübarizənin xarakterindən, tarixi şəxsiyyətlər olan Kromvel, XI Lüdiviq, Cəsur Karl, Robert Bryus, I Yelizaveta, I Riçardın iradəsindən, ya da ki, surətləri folklordan və əfsanələrdən götürülmüş rəhbərlərin və müdafiəci adamların müdaxiləsindən asılıdır. XVIII əsr realistlərindən əxz etdiyi onların sevimli qəhrəmanı ortabab ingilisin yumorunu yazıçı öz əsərinə sadələvh, özündən razı, etibarlı, çox da varlı olmayan gənc zadəgan surəti ilə öz omanlarına daxil edir. Bu çox da parlaq olmayan qəhrəman və onun sevgilisi və ya gəlini köməkçi rol oynayır: müəllif onların məhəbbət macəralarından söhbət açmaq yolu ilə xarici işğalçılara, feodallara, despotik hökmdara qarşı mübarizəyə qalxmış silahlı xalqın kollektiv obrazını yaradır.

V.Skott əsərlərində baş qəhrəmanların adiliyi romanın süjetində lazım olan anda təmsill etdiyi hərəkətdə öz rolunu oynamaq üçün qısa müddətdə iştirak edən xalq rəhbərləri və tarixi şəxsiyyətlərin parlaq xarakterlərini tündləşdirmir.

1780-1832-ci illərdə sənaye çevrilişi və islahatlar uğrunda mübarizə gedərkən yaranan V.Skottun yaradıcılıq metodu mürəkkəb və ziddiyyətli idi. V.Skottun bədii metodunun əsasını romantizm təşkil edirdi. Bütün romantiklər kimi V.Skott da bərqərar olan kapitalist təsərrü- fat qanunlarını qəbul etmirdi. Bir romanist kimi V.Skott keçmiş dövrlərdə xalq hərəkəti və sosial mübarizə tarixini öyrənirdi. Və belə nəticə- yə gəlirdi ki,həm orta əsrlərdə, İntibah dövründə, XVII və XVIII əsrlərdə Britaniyada bütün münaqişələr antoqonist qüvvələrin şüurlu barışma sı nəticəsində başa çatmışdır.

Lakin 1819-1820-ci illərdə azadlıq mübarizəsinin yenidən qızışması yazıçının kompromissə olan inamını qırdı: O başa düşdü ki, bu kompromissin müəllifləri adi kapitalist yırtıcılarıdır. 1819-cu ildə yazdığı “Lammervuldan olan gəlin” romanında Skott 1688-ci il saray çevrilişinin müəlliflərindən biri Vilyam Aştonun rəhmsiz və hiyləgər surətini yaratmışdır.

Dünyagörüşündəki romantizm V.Skot əsərlərinin strukturunu müəy yən edirdi. V.Skott hadisələrin gedişinin əksinə gözlənilməzliklərlə zəngin olan mürəkkəb avantlı romantik süjetlər qurur.

V.Skott həmişə təkrar edirdi ki, yazıçı quru tarixi faktlarla kifayət lənməməli, tarixi həqiqəti təxəyyül məhsulu və fantaziya ilə əlaqələndirməlidir ki, oxucunu həyəcanlandırsın, personajların sevinci və kədə- rini bölüşsün.

Eyni zamanda təxəyyül tarixi həqiqətlə uyğundur və V.Skott yaradıcılığı romantizmin tədricən XVIII əsr realizminə nisbətən daha yüksək səviyyəli realizmə yaxınlaşması ilə yadda qalır. Həyat və məişətin, insanların mənəviyyatının, doğru təsviri, müxəlif qruplar və silklər arasınaki münaqişələrin səbəblərinin iqtisadi, siyasi və sosial səbəblərinin dəqiq analizi, personajların davranışının əmlaki və praktiki motivləri, müəllifin surətləri “şekspirləşdirmək” cəhdləri yazıçının yaradıcılığındakı güclü realistlik axından xəbər verir. V.Skott tələb edirdi ki, yazıçı həqiqəti unutmamalı, tarixi hadisələrin evolyusiyasını təsvir etməklə keçmiş və indi arasındakı mövcud olan əlaqəni göstərməli, antoqonist qüvvələrin mübarizəsini oluğu kimi göstərməli, yəninin köhnə üzərində qələbəsinin labüdlüyünü qeyd etməlidir.

Tematikasi və problematikasına görə V.Skottun prozaik əsərlərini 1820-i ilə qədər yazdığı Şotlandiya və İngiltərədə, Avropada orta əsrlər haqqında romanlar qrupuna bölmək olar. Təkcə özünün 1824-cü ildə yazdığı “Sent-Ronan suları” adlı romanında V.Skott müasiri olduğu həyatı təsvir edir.

Şotland qrupu romanlarda əsasən köhnə patriarxal Kaledoniyanın məhv olması və yeni müasir burjuaziya Şotlandiyasının bərqərar olması təsvir olunur.

1818-ci ildə yazdığı “Rob Roy” romanında V.Skott XVIII əsr yakobin üsyanları tarixinə müraciət edərək hələ 1715-ci ildə stüartların tərəfdarları tərəfindən hazırlanmış dağlıların böyük üsyanı hadisələrini təsvir edir. Yazıçı yakobitləri məğlubiyyətinin səbəblərini London aristokrat-burjua hökumətinin çox böyük iqtisai, siyasi, hərbi gücə malik olmasında görür. Bununla bərabər bu məğlubiyyətin səbəblərini V.Skott xalq kütlələrinin və aran Kaledoniyası ilə Britaniya xalq kütlələrinin Stüartları bərpa etmək məqsədilə həyata keçirilən feodal irticasına rəğbət göstərməmələrini və Stüartlar taxtacına düşməncilik münasibətini də bu məğlubiyyətin əsas səbəblərindən hesab edir. Romanın romantik macəralarla dolu süjeti 1715-ci il üsyanına hazırlıq fonunda baş verir. Zəngin London firmasının rəhbərinin romantik əhvalruhiyyəli və Britaniyanın yarısını özündən asılı saxlayan oğlu Frank Osbaliston öz dayısı şotlandiyalı iri torpaq sahibinin mülkünü ziyarət edir. Əyalətdə yerləşən bu mülkdə Frenk yerli mülkədarların qanmazlığının və dünyagörüş məhdudluğunun şahidi olur. Məlum olur ki, altı ay oğlanları burada it boğuşurmaq və sərxoşluqla dolu həyat yaşayırlar.

Tezliklə Frenk üsyana hazırlığı təşkil edən dayısı oğlu Raşley və hökumətdən gizli yaşayan qoca royalist Mar Vernonla tanış olur. Qraf Marın qızı Raşleyn sevdiyi Diananın rəğbətini qazandıqdan sonra Raş- ley Frenkə nifrət edir və bu sadələvh gəncin amansız düşməni- nə çevrilir.

Əsərdə qəsdçi royalistlərə qarşı Robin Roy surəti qoyulur. Robin Roy əsil şotlandiyalı Robin Quddur. Varlıları talayaraq kasıblara paylayan Robin Royu sadə xalq sevir və ona hörmətlə yanaşır. Romantik və realistlik xüsusiyyətlər bu obrazda birləşir. O qeyri

adi dərəcədə hündür boylu və güclüdür. Vəhşi şotland təbiətinin yetirdiyi bu insan dağlarda yaşayan öküzləri xatırladır. Bu fikirlər onun əzələli qollarına və kürən tüklərlə örtülmüş ayaqlarına baxanda özünü doğruldur. O ənə nəvi dağlı geyimi olan yubka və köynəkdə gəzir. Robin Roy ölkədə işlərin vəziyyətindən yaxşı baş çıxarır, XVIII əsrin ən böyük maliyyə mərkəzlərindən olan Qlazqonun məmurları və maliyyəçiləri onun timsalında özlərinin düşmənlərini görürlər. İngilis hökuməti heç cür Robin Roy və onun dəstəsi ilə bacarmır. Robin Roy Domokl qılıncı kimi kommersiya firmalarından olan centlmenlər və mülkədarların başları üzərindən sallanır. Robun belə uğurunun səbəbini yazıçı sadə xalqın onu çox sevməsində, özünü və dəstəsini hər şeylə təmin etməsində, hökumət qoşunlarının hərəkəti və yerdəyişməsi haqqında məlumat verməsində görür. Əbəs yerə deyil ki, xalq nəğməkarları Rob Roy və onun yoldaşları haqqında çoxsaylı nəğmələr yaratmışdılar.

“Puritanlar” romanını K.Marks şotland romanistinin “nümunəvi əsəri” adlandırmışdır. 1816-cı ildə yazılan bu romanda müəllif 1779-cu ildə puritanların rəhbərliyi altında kəndli kütlələrinin Stüartlara qarşı apardığı mübarizəni təsvir edir.

XVIII əsrdə İngiltərədə və Şotlandiyada gedən inqilabi mübarizəyə dini don geyindirilirdi. İnqilabi ideyalar Bibliya dili ilə şərh edildiyindən onların əsasını feodal cəmiyyətinin təcili məhv edilməsi ideyaları təşkil edirdi. Bu zaman ən kasıb kəndlilərin maraqlarını ifadə edən sol puritanlar demokratik respublika qurulması, xüsusi mülkiyyətin kəskin şəkildə məhdudlaşdırılması, ümumxəşq parlamentinin çağırılması və təhkimçi-mülkədarlar olan kavalərlərin güllələnməsini tələb edirdilər. Onların əksinə olaraq sağ puritanlar iri torpaq sahibləri olan feodallarla kompromissin və barışığın tərəfdarları idilər. Öz dövrünün ruhunu və mənəviyyatını ədalətlə ifadə edən V.Skott romanın ilk fəsilərində sinfi mübarizənin dini iğtişələr şəklində getdiyini nəzərə alaraq onları təsvir edir: bir qrup puritan şotland katolik kilsəsinin başçısı arxiyepiskop Şarpi öldürür. Təsədüf nəticəsində ölümdən xilas olan və kral qoşunlarının rəhmsizliyinin və vəhşiliyinin şahidi olan Morton ilk vaxtlar baş verənlərə laqeyd olsa da üsyanın başçısı Balfur Berlinin dəvətini qəbul edərək üsyançılara qoşulur. Royalistlərin başçısı, gizli təşkilatın üzvü saray siyasətçisi Kleverhauzu və sol puritanların rəhbəri Berlini birincinin feodalların, ikincinin isə burjuaziyanın maraqlarına xidmət etməyə hazır olaraq qanlı metodlardan istifadə etdiklərinə görə müəllif mühakimə edərək qınayır. Berli elə qanunların çıxması uğrunda mübarizə aparır ki, “onlar qan tökməyin, azadfikirliləri zindanlara atmağın, onların insanlıq ləyaqətlərini tapdalamağın, höku mətin özbaşınalığının qarşısını ala bilsinlər, Amansız və rəhmsiz Kleverhauz surəti respublika uğrunda canından keçən inqilabçı puritan Burley surətinin fonunda itib-batır.

C.Bayrondan sonra məhz V.Skott Qərbi Avropa ədəbiyyatında ilk dəfə olaraq silaha sarılmış xalq surəti yaradır. Əsərdə müəllif göstərir ki, xalq kütlələri puritanlara inanır və onların arxasınca gedir. Puritanlar ordusunun məğlubiyyətini V.Skott onun təşkilatsızlığında, vahid rəhbərliyin olmamasında, intizamsızlıqda, silaha sarılmaq əvəzinə dualar etməsində və mərasimlər keçirməsində görür. 1679-cu il üsyanı yatırılsa da V.Skott bu üsyan zamanı xalq kütlələrinin ədalətsizliklə mübarizə aparmaq təşəbbüsünü diqqət mərkəzinə gətirir. Həmin üsyandan sonra məhz xalq kütlələrinin təşəbbüsü ilə kral II Yakov Stüart taxt-tacdan məhrum edildi və mühacirətə qaçmalı oldu. Hakimiyyətə Vilhelm Oranski gəldi. Məhz bu dövrdə burjuaziya ilə aristokratiya arasında kompromiss baş verdi. Siyasi dünyagörüşünə görə konservator, cəmiyyətin sosial strukturunun dinc yolla yaxşılaşdırılmasının tərəfdarı olan V.Skott Oranski hakimiyyəti illərində tədricən sabitləşmə getdiyinə görə Oranskinin hakimiyyəti illərini “İngiltərənin qızıl əsri” hesab edir. 1679-cu il üsyanının məğlubiyyətindən sonra mühacirətə gedən

və xaricdə yaşayan Henri Morton İngiltərəyə qayıdaraq general rütbəsi aldı və öz qəlbinin seçimi ilə ailə qurdu. Lakin bu hadisələr romanın əsasını təşkil etmirdi.

V.Skott 1818-ci ildə “Edinburq zindanı və ya Orta Lotianın ürəyi” əsərini yazdı. Bu sosial romanda diqqəti müəllifin ideallarını özündə əks etdirən kəndli qızı Cenni Dins surəti cəlb edir. Bu qızı güclü ağıl, vicdan, qeyri-adi iradə və “təbii iradə” fərqləndirir. Dyakonova yazırdı: “Bu surət qeyri-adi dərəcədə sosial və milli səciyyəli, eyni zamanda təkrarolunmaz və fərdi surətdir” Cenni XVII əsr inqilabının iştirakçısı kəndli puritanın ailəsində doğulmuşdu və ciddi puritan əxlaqı altında tərbiyə almışdı. Romanda Cenninin qeyri-qanuni doğulmuş körpənin öldürmək ittihamı ilə ölüm hökmü almış bacısı Effinin azad edilməsi uğrunda apardığı mübarizə təsvir olunur.

Cenni Dins surətini müasirləri yüksək qiymətləndirdilər və milli qəhrəman elan etdilər. O.Balzak Cennini V.Skottun ən yaxşı qadın obrazı hesab edirdi və qeyd edirdi ki, V.Skott hamını romanının qeyri-adi həcmi ilə təəccübləndirdi. Zamanın abhavası tacirlər və zadəganların, fermermerlərin, şəhər dələduzlarının həyatı və məişətinin təsvirində duyulur. Londonun və kral sarayının təsviri də bu ruhludur. Avaralardan tutmuş cinayətkarlara, məhkəmə hakimlərinə, vəkillərə, böhtançı mister Sedltri, Cinniyə vurulmuş Dumbidayks, imperiyanın birinci perli Arqayl, kraliça Karolinaya qədər onlarla ikinci dərəcəli surətlər yaradılır

V.Skottun 1819-cu ildə yazdığı “Ayvenqo” romanında ingilis orta əsrlərinin geniş və rəngarəng təsviri canlanır. 1096-cı ildə norman baronları ingilis torpaq sahiblərini sıxışdıraraq onların ata-babadan qalmış qalalarını tutduqdan sonra hakim elita kimi formalaşdılar. Bundan yüz il sonra Fateh Vilhlem qələbəindən, saksların məğlubiyyə tindən sonra milli düşmənçilik xeyli zəiflədi. Normanlar və anqlosakslar bir millət kimi birləşdilər, feodallar və kəndlilər arasında sinfi mübarizə ön plana çıxdı. Kral hakimiyyəti və əyalət knyazları arasında narazılıq gücləndi. I Riçardın hakimiyyəti illərində quldur baronların təzyiqi altında ölkənin dağılması təhlükəsi yarananda norman və anqlosaks cəngavərlər arasında fərqi silməklə I Riçard öz drujinasını istənilən millətdən olan sədaqətli və gənc döyüşçülərlə təchiz etməyə başladı. Krala sədaqətli, yüksək döyüş qabiliyyəti olan sakson cəngavəri Ayvenqo I Riçardın sevimlisinə çevrildi. Bu əsərində V.Skott balladalardan məlum olan xalq hökmdarı surəti yaradır. Əsərdə təsvir olunan kral-xalq ittifaqının tarixi mənbəyi vardı: şəhərlərin və xalq drujinalarının gücünə əsaslanan krallar son orta əsrlərdə iri vassalları darmadağın edərək kapitalist təsərrüfat münasibətlərinin inkişafına şərait rait yaratmışdılar. Iriçardın Tukun qardaşı ilə qonaqlıqla başa çatan görüşü folklor ruhunda yaradılmışdır.

V.Skott orta əsrləri ideqallaşdırmayaraq hər şeyin “böyük yumruğa” tabe olduğu sərt dövr kimi təqdim edir.

Romanda gözəl Robbeki surəti diqqəti cəlb edir. Robbekini hər addımda izləyən cəngavər Brian de Buagilber surəti isə yazıçının böyük tapıntısıdır. Bayron qəhrəmanları kimi Briani da təmizvicdanlılıq fərqləndirir. V.Q.Belinskinin sözlərinə görə “Brian tipik, yüksək iradə sahibi və nadir surətdir”.

V.Skott 1823-cü ildə yazdığı “Kventin Dorvard” romanında XV əsrin II yarısı Fransa həyatı təsvir olunur. 1468-ci ildə zorakı Burqun diya hersoqu Cəsur Karlin hakimiyyətini yıxmaq üçün qəhrəman Lyoj şəhəri sakinləri ayağa qalxırlar. Elə həmin il iki güclü dövlət Fransa və Burqundiya arasında vətəndaş müharibəsi təhlükəsi yaranır. Bu münaqişəyə cəlb olunmuş tərəflərin nümayəndələri də bu hadisələrin ətrafına cəmləmişlər. Romanın süjet xətti aydın və sadədir: gənc şotland döyüşçüsü Kventin Dorvard onun ailə üzvlərini güllələmiş güclü düşmən lərinin təqibindən yaxa qurtarmaq üçün Fransaya mühacirətə gedir. O, Fransa kralı XI Lüdoviqin ordusuna xidmətə qəbul

olunaraq cəsur şotland dağlılarından ibarət öz dəstəsini kralın mühafizəsinə daxil edir. Əsərdə V.Skott bu siyasi xadimin surətini yaradır. XI Lüdoviq mərkəzi Fransa hökumətinə tabe olmayan vassalları ilə ciddi mübarizə aparır. Müəllif yazırdı ki, “üçüncü silkin köməyi sayəsində Lüdoviq yüksək zadəganların qarşısında dura bildi”.

XI Lüdoviqin həyata keçirdiyi siyasətin mütərəqqiliyini qeyd edən V.Skott həm də bu hakimiyyətin xalq kütlələrini amansız dərəcədə istismar etdiyini və kral adamlarının rəhmsizliyini də təsvir edir.

Ədəbiyyat

1.Ə.Xəlilov . Dünya ədəbiyyatı. V cild. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı. 2013.

2.S.D. Artomonov.İstoriya zarubejnoj literaturı XVII-XVIII v.v.İzdaniye çetvertoye. .Moskva. Prosveşeniye. 1973.

3.Zasurski və Turayev S.V. İstoriya zarubejnoj literaturı XIX veka. Mosekvea. Prosveşeniye.1982

ТВОРЧЕСТВО ВАЛЬТЕРА СКОТТА

Аббасов Гамид Джамал оглы

Резюме

В статье исследуется творчество знаменитого шотландского происхождения писателя Вальтера Скотта. Выступивший сначала как журналист, фольклорист, переводчик, после выхода в 1814 году первого романа «Уэверли», В.Скотт стал знаменитым писателем. Перевод произведения И.Гете «Минна фон Берлин-хельм» доказал, что В.Скотт и талантливый переводчик.

Автор двадцати пяти романов и многочисленных многожанровых произведений В.Скотт впервые после английского поэта-романтика Дж.Байрона изображает мужественную борьбу за независимость вооруженного народа. В творчестве изображающего жизнь и быт различных слоев общества В.Скотта сильно чувствуется национальный колорит.

THE CREATION OF VALTER SCOTT

Abbasov Gamid Camal

Summary

The work of the world-famous Scottish writer Walter Scott is studied in the research work. At first, V/Scott worked as a publicist, journalist, and translator collecting folklore, but after the publication of the novel "Waverly" in 1814, he became known as a talented writer. The translation of the novel "Minna von Berlinhelm" into English proved that

He was a talented translator V/Scott, the author of 25 novels and numerous works written in various genres, described the heroic struggle of the people who took up arms for their freedom for the first time after the G. Byron. The national color is very strong in the work of V/Scott, who describes the life and everyday life of different social strata.

Rəyçi: Dos. Qvami Qaziyev

Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı kafedrasının 12 noyabr 2024-cü il tarixli iclasın 04 sayılı protokolu

Daxil olma tarixi 20 noyabr 2024-cü il